

A 1665/näring

Behandlas i:
Utskottet för tillväxt och
utveckling i Norden

J.nr. 15-00230-7

Utskottet för tillväxt och utveckling i Nordens betänkande över

Medlemsförslag om att underlätta mobilitet mellan Nordiska länder

Förslag

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ta initiativ till diskussioner över nationsgränserna med de olika branschorganisationerna, om att harmonisera deras branschregleringar i syfte att skapa en gemensam Nordisk arbetsmarknad inom respektive branschs område. Detta kunde till exempel göras i form av nordiska pilotprojekt som understödjer/kompletterar EUs pilotprojekt kring *European Professional Card* och dessas fokus på industribranscherna (inklusive bygg), samt social- och hälsobranscherna

att kartlägga nuvarande nationella valideringsregler samt dela *best practice* vad gäller valideringen av de reglerade yrkena, i syfte att underlätta mobilitet inom olika yrkesgrupper generellt, samt för att underlätta upptagandet av den nyinflyttade arbetskraften på den gemensamma nordiska arbetsmarknaden

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar De nordiska regeringarna

att se över sina krav på och hantering av ansökningar om validering av examina/yrkeskvalifikationer i relation till övriga nordiska länder och den nyinflyttade arbetskraften, i syfte att underlätta och påskynda handläggningen av sådana ansökningar

Bakgrund

Ända sedan den nordiska passunionen infördes för mer än sextio år sedan behöver de nordiska medborgarna varken pass eller legitimationshandling vid resa inom Norden eller uppehållstillstånd för att vistas i ett annat nordiskt land. Även arbetstillstånd för nordiska medborgare ingår i detta samarbete.

Ett yrke kan ha lagfästa kvalifikationskrav i ett land men inte i andra. Det är stor skillnad i antal lagreglerade yrken. År 2013 hade exempelvis Finland 74 lagreglerade yrken medan Island hade 171. De olika länderna har således olika lagregleringar men även olika myndighetsansvar och rutiner för att validera examina samt olika tillämpningar när det gäller värdering av personens erfarenheter i yrket.

Idag är det EUs direktiv om validering som kompletterat med nordiska överenskommelser som utgör grunden för rätten till arbetskraftens rörlighet i Norden, men det finns tyvärr åtskilliga begränsningar och svårigheter beträffande möjligheterna att få arbeta i ett grannland inom det yrke man är utbildad i och har erfarenhet från.

Ett väl känt hinder är den norska lagregleringen av de 14 elektrikerspecialistyrkena medan det i Danmark, Sverige och Finland bara finns ett. Att få arbeta som elektriker i Norge verkar därför i det närmaste omöjligt trots utbildning som är godkänd i de andra nordiska länderna. Detta innebär att en i övriga Norden kvalificerad elektriker inte automatiskt är kvalificerad för alla arbeten inom elektronikbranschen i Norge utan endast för en del av dem. Speciellt inom elektronikbranschen rapporteras fortfarande problem - Kvalifikation kräver en lång och dyr fortbildning med ett yrkesprov. Dessutom bestäms fortbildningen helt och hållet nationellt. Norges metod saktar ner den yrkeskunniga arbetskraftens rörlighet, inte minst i norr, där det på Norges sida råder brist på arbetskraft medan t.ex. Norra Finland har en arbetslöshetsprocent som närmar sig 9,4 procent.

Det normala i EU/EES idag inte är harmoniseringen av utbildningar utan erkännande av utbildningar. Nordiska ministerrådet har redan genomfört en studie kring vilka auktoriserade yrken som finns i de nordiska länderna, och då även gått igenom för att se om detta kan göras mer likt.

Under hösten 2015 skulle länderna inkomma till EU-Kommissionen med sina nationella utvärderingar och handlingsplaner i relation till implementeringen av direktivet. I dessa rapporter framgår det hur många lagreglerade yrken länderna har och vilka man kommer att försöka avreglera. Rapporterna är dock inte offentliga.

EU's Yrkeskvalifikationsdirektiv ger länderna tillåtelse att fastställa differentierade krav så länge dessa kan motiveras med säkerhet, språk eller andra väsentliga förutsättningar för att kunna utöva ett yrke i det aktuella landet. Förnyelsen av EU:s direktiv för erkännande av yrkeskvalifikationer, som är i ett implementeringsskede nu, kommer dock inte att förändra antalet reglerade yrken i de olika nordiska länderna och grunderna för hur beslut om möjlig obligatorisk fortbildning fattas.

European Professional Card, som Kommissionen håller på att implementera, kan dock komma att få betydelse i och med att det handlar om europeisk standardisering av kvalifikationer på en rad områden. http://ec.europa.eu/growth/single-market/services/free-movement-professionals/policy/european-professional-card/index_en.htm

Nordiska rådet

A 1665/näring

Behandlas i:
Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden

J.nr. 15-00230-7

Kommissionen har beslutat att sätta igång två pilotprojekt inom ramen för *European Professional Card*, nämligen för olika industribranscher, däribland byggsektorn, samt inom social- och hälsosektorn.

Nordiska rådet

Att det finns hinder som begränsar rörligheten inom de lagreglerade yrkena är endast en del av de "gränshinder" som finns mellan våra länder. Ett hinder utgör branschernas egna bestämmelser som ligger på sidan om lagstiftningen och som lagstiftare och myndigheter inte direkt kan påverka. Sådana nationella branschavtal om specifika utbildningsbevis och andra krav finns i en rad branscher. Ett exempel är den svenska byggbranschen där starka fackföreningar och arbetsgivarorganisation har kommit överens om krav som skapar problem för nordiska utbildade byggnadsarbetare som vill arbeta i Sverige. Det borde emellertid ligga i såväl fackföreningarnas och arbetsgivarnas som regeringarnas intresse att avveckla hinder som begränsar tillgång till kompetent personal, till personalens vidareutveckling och därigenom till ökad anställningsbarhet. Att arbeta i ett annat land är utvecklande på många sätt och detta bör inte förhindras. Regeringarna bör därför ta initiativ till diskussioner över nationsgränserna med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna om att harmonisera deras olika branschregleringar i syfte att skapa en gemensam Nordisk arbetsmarknad. Med tanke på Kommissionens två prioriterade pilotområden inom ramen för *European Professional Card* kunde Norden därför med fördel fokusera på dessa branscher om man önskar komplettera eller gå vidare med de branschreglerade olikheterna inom Norden.

A 1665/näring

Behandlas i:
Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden

J.nr. 15-00230-7

Inom Norden har arbetskraftsmobiliteten länge varit stor och det faktum att olika länder vid olika tidpunkter antingen upplever en bris på kompetent arbetskraft eller en brist på arbetsplatser, gör det angeläget att på olika sätt underlätta för den fria arbetskraftens rörlighet. Idag finns det också många från utlandet nyinflyttade nordbor, med olika kvalifikationer. Som bidrar till att sätta de nationella valideringsmyndigheterna under hård press. I ljuset av detta finns det därför anledning för länderna att dels kartlägga såväl regler som praxis/handläggning av validering av examen.

Ansökan om validering av examina och erfarenheter sänds oftast till en för yrket relevant myndighet. Information om hur man gör och till vem man sänder sin ansökan kunde vara mer lättillgänglig. Myndighetens handläggning kan ibland ta lång tid, i alla fall upplevas ta lång tid för den arbetssökande. Handläggningen bör därför påskyndas i alla nordiska länder.

Inom hälso- och sjukvårdsområdet, där många yrken är lagreglerade, har man kommit ganska långt när det gäller möjlighet att arbeta i ett annat nordiskt land. Läkare, sjuksköterska, barnmorska, fysioterapeut, psykolog, tandläkare, optiker och veterinär är några yrken där det redan finns nordiska överenskommelser, som dock i huvudsak kommer att övertas av Europeiska dito.

Vi vet också att vi i Norden står inför brist på utbildad personal inom välfärdsyrkena och mobilitet kan vara ett sätt att bidra till att täcka arbetskraftsbehoven när de uppstår i ett land eller en region. En förnyad översyn av hanteringen av valideringen av nyinflyttade nordbors yrkeskvalifikationer kan också påskynda upptagandet av dessa nya arbetstagare på den nordiska arbetsmarknaden.

Tórshavn, den 29 juni 2016

Arto Pirttilahti (cent)

Gunvor Eldegard (A)

Henrik Brodersen (DF)

Håkan Svenneling (V)

Juhana Vartiainen (saml)

Katri Kulmuni (cent)

Kirsti Bergstø (SV)

Lars Tysklind (FP)

Lena Asplund (M)

Magni Arge (T)

Odd Omland (A), Norge

Per Olaf Lundteigen (Sp)

Pyry Niemi (S), ordförande

Ville Skinnari (sd)

Nordiska rådet

A 1665/näring

Behandlas i:

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden

J.nr. 15-00230-7

Reservation A 1665/näring

Förslag

Jag reserverar mig till förmån för eget förslag om bifall på att-sats 1 och 2 och ändring av att-sats 3, att den sista meningen i att-satsen- "i syfte att underlätta och påskynda handläggningen av sådana ansökningar" stryks.

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

*att ta initiativ till diskussioner över nationsgränserna med de olika branschorganisationerna, om att harmonisera deras branschregleringar i syfte att skapa en gemensam Nordisk arbetsmarknad inom respektive branschs område. Detta kunde till exempel göras i form av nordiska pilotprojekt som understödjer/kompletterar EUs pilotprojekt kring *European Professional Card* och dessas fokus på industribranscherna (inklusive bygg), samt social- och hälsobranscherna*

*att kartlägga nuvarande nationella valideringsregler samt dela *best practice* vad gäller valideringen av de reglerade yrkena, i syfte att underlätta mobilitet inom olika yrkesgrupper generellt, samt för att underlätta upptagandet av den nyinflyttade arbetskraften på den gemensamma nordiska arbetsmarknaden*

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar De nordiska regeringarna

att se över sina krav på och hantering av ansökningar om validering av examina/yrkeskvalifikationer i relation till övriga nordiska länder och den nyinflyttade arbetskraften

Tórshavn 29 juni 2016

Juho Eerola (saf)